

CRITERIS BÀSICS DE SOSTENIBILITZACIÓ DE CONGRESSOS I ALTRES ESDEVENIMENTS SIMILARS EN ESPAIS DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

A continuació presentem una breu relació dels aspectes més rellevants que els organitzadors de congressos, seminaris, jornades o similars poden incorporar per tal que l'esdeveniment sigui més sostenible. Aquests criteris tenen un doble objectiu:

- reduir l'impacte ambiental associat a la pròpia realització del congrés, i
- informar als assistents sobre les actuacions dutes a terme i les millores assolides, per tal de fer-los prendre consciència dels impactes associats a l'esdeveniment, i d'aquesta forma sensibilitzar-los sobre la importància d'integrar la sostenibilitat en aquest tipus d'activitats.

Atès que els impactes més rellevants associats als congressos es produeixen pels desplaçaments dels assistents des dels seus llocs d'origen i per la generació de residus en serveis de càtering (pauses de cafè, dinars, etc.), és en aquests aspectes on es presta més atenció, sense oblidar altres que contribueixin a minimitzar el consum de recursos en tot el procés d'organització i desenvolupament de l'esdeveniment.

Aspectes generals

Tot i que alguns d'aquests criteris es desenvolupen més detalladament al llarg del document, l'organització sempre haurà de tenir presents les següents bones pràctiques:

- En cas de dubte, evitar la producció de qualsevol tipus de material en suport físic, la compra de material o el consum de recursos.
- Sempre és preferible que el material amb que estigui fabricat el producte que utilitzem sigui reciclat.
- Evitar la utilització i el lliurament de material d'un sol ús, així com els productes superflus.
- Buscar sempre alternatives reutilitzables.
- En els desplaçaments relacionats amb l'organització del congrés, realitzar el màxim nombre possible a peu, en bicicleta o en transport públic, i evitar en tot moment l'ús del vehicle privat motoritzat.
- Incorporar les bones pràctiques en tots els detalls de l'organització. Tot i que puguin semblar insignificants, sumen per reduir l'impacte de l'esdeveniment.

El lloc de l'esdeveniment

En cas que hi hagi llibertat per escollir el lloc de realització del congrés, un dels factors que es pot tenir en compte és l'eficiència energètica de l'edifici. Així, és preferible dur a terme l'esdeveniment en espais que permetin la ventilació i la il·luminació natural, atès que proporcionaran unes condicions més confortables i consumiran menys energia que un altre lloc hermèticament tancat on la climatització és imprescindible.

Si no es pot prescindir de la climatització, per seleccionar el lloc del congrés es prioritzarà que aquesta sigui regulable i eficient.

Un altre aspecte rellevant que cal tenir en compte és la mobilitat. És important que la seu del congrés compti amb una bona comunicació en transport públic i en bicicleta, i que disposi d'aparcaments per a bicicleta, si es possible en un espai vigilat del mateix edifici o al recinte (també és recomanable un espai transitat i ben il·luminat, encara que estigui a l'exterior).

Consum d'energia al congrés

Sempre que sigui possible es procurarà calcular el consum d'energia (il·luminació, ús d'aparells i climatització) en els espais on es du a terme el congrés. Per obtenir aquestes dades es contactarà amb el responsable de manteniment de l'edifici, que és el millor coneixedor de les instal·lacions.

Amb les dades obtingudes es podrà conèixer quines mesures de reducció de consum es poden aplicar, com ara

- aprofitar la llum natural sempre que sigui possible, i apagar totes les lluminàries que no siguin necessàries per al desenvolupament de les activitats, en especial durant la realització de les presentacions,
- evitar l'ús de la calefacció i l'aire condicionat, ventilant els espais de forma natural, i
- apagar els aparells —projector, ordinador, micròfons, etc.— quan no estiguin en ús, comprovant que no quedin en mode d'espera.

Un cop calculades les mesures que s'implantaran, es pot fer un càlcul dels estalvis d'emissions que es preveu assolir respecte el consum habitual dels espais quan estan en funcionament.

La informació es difondrà als assistents mitjançant un pòster, una notícia al lloc web del congrés o altres mitjans de difusió disponibles (per exemple, xarxes socials), fent esment tant dels valors de consum energètic habituals dels espais com de les mesures d'estalvi implantades, i de la reducció de consum assolida.

Distribució de materials als assistents

Evitar el lliurament de material en suport físic i, si és necessari (programa del congrés, plànol, etc.), proporcionar només una versió resumida que es pugui ampliar via lloc web del congrés.

Editar els materials amb paper que incorpori avantatges ambientals:

- paper reciclat,
- paper de baix gramatge,
- paper amb certificació d'exploració forestal sostenible (FSC, PEFC, etc.),
- impremta que apliqui criteris de sostenibilitat o disposi de certificació en sistema de gestió ambiental (ISO 14001, EMAS).

La distribució de material en suport físic que l'organització hagi obtingut gratuïtament de patrocinadors també haurà de seguir aquest mateix criteri, i no se'n lliurarà de forma indiscriminada, a no ser que es tracti de consumibles que minimitzin la generació de residus o que incorporin criteris de sostenibilitat (fabricats amb materials reciclats, biodegradables, etc.).

En cas que es distribueixi material d'escriptura als assistents (bolígrafs, paper, llibretes, blocs, etc.), aquest haurà d'incorporar criteris de sostenibilitat (fabricats amb materials reciclats, biodegradables, etc.). El mateix es vàlid per a qualsevol altre material d'oficina que es prevegi lliurar (carpetes o similars).

Per a la preparació de les acreditacions, es buscarà un sistema que eviti la generació de residus i que minimitzi l'impacte ambiental. Per exemple, no és necessari lliurar un plàstic protector per a les targetes d'acreditació, i les cintes o cordons és millor que estiguin fabricades amb materials tèxtils, com ara fibres de cànem, cotó o lli, en comptes de plàstic.

A més, si es preveu realitzar esdeveniments periòdics, és convenient que les cintes o cordons de les credencials es puguin retornar als organitzadors per tal de reutilitzar-les.

Material de difusió del congrés

Qualsevol informació que es distribueixi en relació al lloc de celebració del congrés, sigui en format físic o en suport electrònic, haurà d'incorporar una referència detallada a les opcions disponibles per arribar-hi en transport públic.

Crear un apartat específic al lloc web del congrés informant sobre les actuacions de sostenibilització de l'esdeveniment que es duen a terme. Un cop finalitzat el congrés, també s'hi incorporaran els resultats més rellevants (càlculs d'emissions dels assistents, residus generats, etc.).

Igualment, es recomana incloure en les notícies o notes de premsa relacionades amb el congrés informació sobre les accions de sostenibilització implantades i sobre els resultats anteriorment indicats.

Consum de paper

A l'igual que amb la mobilitat o el consum d'energia al lloc de l'esdeveniment, es pot calcular quin ha estat el consum de paper associat a l'organització del congrés (material de difusió, material d'oficina, etc.), i difondre els resultats de les mesures d'estalvi implantades.

En aquest sentit, en els mitjans de difusió emprats s'haurà d'incloure informació tant del consum final que s'hagi realitzat, com de l'estalvi de paper obtingut amb les actuacions implantades, indicant els beneficis ambientals assolits (per exemple, quantificant la reducció del consum de fusta, energia i aigua necessaris per a la fabricació).

Alimentació i begudes

Es recomana evitar la distribució de begudes i menjar en el mateix lloc de realització del congrés, especialment la distribució indiscriminada de begudes en ampolles d'un sol ús o d'aliments en format de pic-nic (especialment quan inclouen menjar amb envasos de plàstic, com ara amanides), atès que comporten la generació de grans quantitats de residus d'envasos.

En el cas de l'aigua, al llarg de tot el congrés o esdeveniment no s'han de distribuir ampolles d'un sol ús en cap espai o activitat, sinó que s'han de buscar alternatives com ara gerres i gots reutilitzables, o les fonts d'aigua potable (o dispensadors amb garrafa si no hi ha fonts disponibles) en els espais comuns per tal que els i les assistents puguin omplir la seva ampolla o got reutilitzable.

En cas que s'organitzi algun servei de càtering a la seu del congrés, cal demanar a l'empresa proveïdora que tingui en compte solucions per evitar la generació de residus i que serveixi productes de baix impacte ambiental, o es pot optar per empreses que ofereixen productes d'agricultura ecològica i que incorporen criteris de sostenibilitat i promouen la inserció social.

Si es determina la realització d'algun dinar o sopar en algun restaurant amb motiu del congrés, es pot escollir un que ofereixi cuina amb productes d'agricultura ecològica o amb productes de proximitat (cuina de quilòmetre zero), atès que minimitza el consum de recursos i l'impacte ambiental associat al transport i promou el consum de productes locals i de temporada.

En el consum de begudes es procurarà buscar solucions que evitin la generació de residus d'envasos, com ara el consum d'aigua de fonts o de garrafes reutilitzables, o les begudes en envasos retornables.

Per evitar el consum de gots d'un sol ús existeixen opcions de lloguer de gots reutilitzables. També es poden oferir gots reutilitzables als assistents amb un preu simbòlic que els doni un valor per afavorir el seu ús continuat al llarg de l'esdeveniment.

Si no es pot evitar el material d'un sol ús, emprar vaixel·la compostable que es pugui gestionar com a residu de matèria orgànica conjuntament amb les restes de menjar.

Residus

A més de les mesures de minimització de residus associades a les accions dels anteriors apartats, es comprovarà la disponibilitat de contenidors de recollida selectiva de les diferents fraccions de residus municipals.

En cas que no es disposi de contenidors per a alguna de les fraccions, o que sigui necessari reforçar els contenidors existents amb algun recipient addicional, es faran les gestions adients per tal que aquests s'implantin, i es coordinarà amb l'empresa de neteja del centre la gestió adequada dels residus generats.

Aigua

Tot i que el consum directe d'aigua al congrés no és excessivament elevat, és convenient incorporar missatges de sensibilització als espais on aquest es produeix, principalment als lavabos.

Si en analitzar la seu de l'esdeveniment es detecta que algun dels punts d'abastament d'aigua presenta alguna fuga o té algun aspecte de la instal·lació fàcilment millorable per reduir-ne el consum, s'ha de comunicar al responsable de manteniment per a que ho solucioni abans del congrés.

Control i seguiment. Càlcul d'emissions dels desplaçaments dels assistents al congrés

Tot i que és convenient obtenir dades dels diferents aspectes que comporten algun impacte en relació al congrés (residus generats, consum de materials, aigua i energia, impacte de les accions de comunicació, etc.), és prioritari conèixer i analitzar les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) derivades de la mobilitat, atès que aquest és el component més significatiu en relació a l'impacte global de l'esdeveniment.

En fer l'acreditació, a cada assistent se li ha de preguntar d'on ve (ciutat i país si és estranger, població si és resident a Espanya, i barri o codi postal si viu a Barcelona) i en quin mode de transport ha arribat (veure opcions enquesta mobilitat, i afegir-hi tren d'alta velocitat i avió).

Tan aviat com sigui possible, i preferentment abans de la finalització del congrés, s'informarà als assistents dels resultats del seu impacte ambiental associat al transport, mitjançant el càlcul de les emissions de GEH associades als desplaçaments.

Per al càlcul d'aquest impacte s'aplicaran els coeficients de la versió més actualitzada de la guia de càlcul d'emissions de GEH de l'Oficina Catalana de Canvi Climàtic (OCCC), disponible al seu lloc web: https://canvclimatic.gencat.cat/ca/actua/guia_de_calcul_demissions_de_co2/index.html.

L'organització pot assumir com un objectiu de l'esdeveniment compensar aquestes emissions totals, o bé es pot facilitar informació als assistents que fer la seva compensació individual de forma voluntària. Tant si s'opta per una com per altra alternativa, es pot fer difusió tant dels programes de compensació escollits (veure exemple i funcionament del sistema a <http://www.ceroco2.org/>), com organitzar activitats d'informació i sensibilització (per exemple, mostrant un mapa on es marca amb un punt cadascun dels llocs de procedència d'assistents que han compensat emissions i s'ofereix el valor de compensació d'emissions que s'hagi assolit).

Responsable de sostenibilitat del congrés

Per tal de facilitar la implantació dels criteris de sostenibilitat, es recomana assignar la tasca de responsable de sostenibilitat a algun dels membres de l'equip d'organització del congrés.

Aquesta persona, a més d'establir amb els organitzadors quines mesures s'implanten, serà l'encarregada de coordinar les actuacions, contactar amb els proveïdors de serveis ambientals, obtenir les dades sobre les instal·lacions dels espais del congrés, fer el seguiment del desenvolupament de les actuacions i valorar els resultats assolits.

Tot l'equip d'organització, inclosos els voluntaris, hauran de rebre la informació i formació necessària per incorporar en el seu àmbit d'actuació els criteris de sostenibilitat que s'implantaràn a l'esdeveniment.

Suport extern

Des de la Unitat de Medi Ambient de l'OSSMA es pot proporcionar suport en el procés de decisió i planificació dels criteris de sostenibilització del congrés, així com en l'avaluació dels resultats assolits.

A tal efecte, es disposa d'eines metodològiques per avaluar les característiques dels espais on es durà a terme el congrés, calcular les emissions associades a la mobilitat dels assistents i quantificar els residus generats o els consums energètics en els espais de l'esdeveniment.

Més informació

Guia per organitzar esdeveniments sostenibles. Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. 2022.

https://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/empresa_i_produccio_sostenible/ecoproductes_i_ecoserveis/esdeveniments-sostenibles/GENCAT-ESDEVENIMENTS_V.9-9-acces.pdf

Guia de congressos més sostenibles. Ajuntament de Barcelona. 2010.

<https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/90464>

Fitxa compra verda, ambientalització d'esdeveniments. Club EMAS. 2007.

<http://www.clubemas.cat/mm/file/jornades/jornada%20CV%202011/FitxaCVAmbientalitzacioesdev eniments.pdf>

L'ambientalització d'esdeveniments. ICLEI - Local Governments for Sustainability i Ajuntament de Barcelona. 2004

https://www.ajsosteniblebcn.cat/ambientalitzacio_esdeveniments_catala_8596.pdf

Enllaços actius en data 15/12/2023